

Asfalto de Joe May

Inaki Revesado

Durant la segona dècada del passat segle, quan encara el so no havia arribat al cinema i Hollywood començava a esdevenir el gran motor cinematogràfic mundial, a Europa, el rol de potència cinematogràfica, molt per damunt de França o Gran Bretanya, era representat per Alemanya. Malgrat els efectes de la derrota en la Primera Guerra Mundial encara eren evidents en la societat germana, la indústria cinematogràfica va saber refer-se, concentrant-se a l'entorn de la productora Universal Film Aktiengesellschaft, més coneguda com la UFA. El poder d'aquesta productora, en els anys en què el cinema despertava, fou tan evident que fins i tot es permeté tirar envant projectes d'autors no germànics, bàsicament del nord d'Europa.

Els moments de major glòria de la UFA corresponen als anys 20, amb treballs que han esdevengut referents inqüestionables en la història del cinema, com ara *Metrópolis* i *La mujer en la luna* de Fritz Lang, *El último* de F.W. Murnau o *El ángel azul* de Josef von Sternberg, que és el primer clàssic sonor de la productora, realitzat el 1930.

La dècada dels 30 suposà el principi de la decaïda de la UFA, coincidint amb el control de la indústria cinematogràfica alemanya per Joseph Goebbels. El cinema utilitzat com un instrument per a la difusió de l'ideari nazi per-

dé valor com a mitjà d'expressió dels artistes alemanys i la UFA va veure com s'iniciava la seva agonía. Després de la Segona Guerra Mundial es va intentar reprendre el projecte amb una nova productora sota el mateix nom que, tanmateix, va fracassar.

Si els primers anys de la dècada dels 20 els films alemanys més importants cercaren les seves temàtiques en elements fantasiosos, construïts en ocasions amb sofisticats i costosos decorats (*El gabinete del Doctor Caligari* de Robert Wiene o *Los Nibelungos* de Fritz Lang), avançada la dècada es despertà un interès per l'entorn més proper, essent una bona representació d'aquesta tendència *Asfalto* de Joe May.

May fa ús dels recursos més clàssics del cinema mut amb mestria. Els actors compleixen amb enorme eficàcia en aquest relat d'una perdició, ajudats per recursos d'imatge i per una estructura narrativa que aporta la intriga necessària. La base de l'argument no és gens nova. La vertiginosa caiguda a la qual es veu abocat un exemplar i jove funcionari de policia, a més de fill fidelíssim de conducta inqüestionable, en creuar-se en la seva vida una dona de més que dubtosa reputació. El seu ofici de diligent policia li fa intervenir en un incident. Una jove ben plantada i elegant és reclamada enmig del carrer per l'empleat d'una joieria, davant la sospita que la jove n'hi ha robat una pedra preciosa. Malgrat la jove defensi la se-

va innocència és convidada a tornar a la joieria per poder aclarir la situació. Quan tot sembla haver estat un error i que la jove sortirà ben parada, el policia posa en evidència les eines utilitzades per la lladre. No obstant, en el trasllat a comissaria la jove aconseguirà dissuadir el policia, explicant-li la seva vida, aparentment desgraciada. Per primera vegada, el jove incompleix la seva obligació i, a partir d'aquest moment, la seva vida anirà rodant per camins que fins llavors mai no havia sospitat, impulsat per la passió que sent cap a la lladre, fins a veure's implicat en un crim.

Amb comptades ajudes de plans en què, apareixent-hi diàlegs escrits, Joe May aconsegueix transmetre la metamorfosi del seu protagonista i les conseqüències que se'n deriven bàsicament en el seu entorn familiar. La placidesa de la llar familiar es posa de manifest des de les primeres imatges del film, quan mostren un matrimoni gran assegut al voltant d'una taula, mentre ell llegeix el diari i ella es dedica als seus quefers. La tranquil·litat de l'escena només es veu compromesa per l'aparició del fill, ja llest per sortir a fer feina. Llavors la càmera es dirigeix a una gàbia amb un ocell impacient. De cop, el film se'n va als carrers transitats de Berlín, on el jove fa de policia de trànsit. El ritme és, en aquestes imatges, vertiginós, amb un trànsit embotit i un moviment de vianants multitudinari. Es tracta del Berlín modern dels anys 20, però realment poc es diferencia de les grans ciutats d'un segle després, on moltes de vegades les persones s'hi troben tan presoneres com el pobre ocell tancat a casa dels pares. La gàbia també sembla ser el medi natural en què passa els dies el tranquil policia, sota la protecció paternal dins casa seva i sota l'atmosfera renouera dels carrers de la ciutat, en què ell és la imatge de l'ordre i de la llei. Els recursos d'aquesta casta estan acompanyats de l'expressivitat dels actors, en què destaquen els primers plans del rostre del protagonista en la baralla que té amb l'amant de la jove, o la desesperació de la mare quan el fill és arrencat dels seus braços (una escena que recorda el mite bíblic de *La Pietat*) per ser conduït davant de la justícia després d'haver comès el crim. ■

